

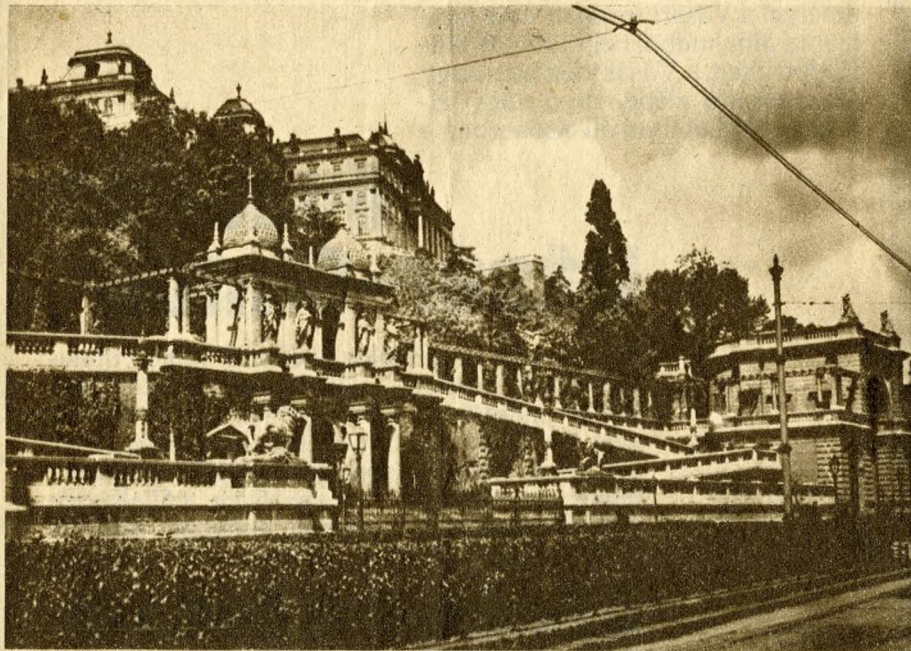
Séta a Várban

Irta: Szini Gyula

Budapest legcsöndesebb, legelőke-
lőbb városrésze kétségtelenül: a Vár.
De a csönd, amely e kerület palotái
és házai közt honol, a történelem iránt
való tiszteletből hallgat. Lépten-nyom-
mon a sétáló elé bukkan a mult vala-

kivégzések színhelye volt, amelyek
mély nyomot hagytak a magyar törté-
nelemben és irodalomban. V. László
itt végeztette ki Hunyady Lászlót,
Mátyás király testvérbátyját.

De a legujabb kor se mult el nyom-

Királyi vár

mely emléke, néha csak egy emléktábla, de amely a magyar történelem legszenvedélyesebb lapjait idézi fel. A néma kövek beszédessé válnak, az ember átengedi magát egészen a történelmi hangulatnak és ha feltűnik egy-egy mai testőr festői historikus viselésében, az ember azt hiszi, hogy csakugyan a XV—XVI. század valamelyik daliájával áll szemben.

Ha a Sikló nevű drótkötélvasut kupéjából kilépünk, a Szent György-térre jutunk, amely a magyar történelemben olyan komor hangzású név, mint a londoni Toweré; a középkorban oly

talánul e tér felett: itt emelkedett a koronázódomb, amelyen IV. Károly király 1916 december 30-ikán lóhátról megütötte a magyar királyok hagyományos kardvágását a világ négy tája felé. A dombot ama hetvenkét vármegye földjéből emelték és az új király körül ama hetvenkét vármegye lobogói lengtek, amelyek még a Trianon előtti Magyarországot alkották.

A Szent György-tér keretét klasszikus stílusú paloták alkotják: a *miniszterelnökség* görög oszlopsoros homlokzata, *József főherceg* pompás palotája, a *honvédelmi minisztérium* komor

frontja. Ha a téren megállunk, balkéz felé, vagyis a Sikkó irányában emel-

Savoyai Jenő szobra

kedik Ybl Miklós hatalmas alkotása: a *Királyi Palota*, amelyben jelenleg Magyarország kormányzója székel. Ybl, a zseniális magyar építőművész égbetörő, büszke palotát épített, amelyben méltón lakhatik minden magyar király. És mintha az ő fantáziájának szárnyalását jellemezné a legendás magyar *Turul madár* bronz szobra kiterjesztett, repülésre kész szárnyaival. A Királyi Palota előtt elterülő parkteraszt a törökverő *Savoyai Eugén* monumentális és energikus lovasszobra díszíti. Róna József mesteri alkotása.

A palota új bejáráójánál a Szent György-tér felől emelkedik Stróbl Alajos pompás alkotása: a „Mátyás király kutja” című szoborcsoport.

Maga a Királyi Palota ama vár helyén emelkedik, amely a törökök uralma alatt rombadőlt és amelynek helyébe Mária Terézia magyar királynő idejében barokkstílusú palotát épített Hillebrand József, ama kor neves építész. Mai végleges formáját I. Ferenc József alatt kapta Ybl és Hauszmann Alajos tervei szerint. De a régi Mária Terézia korabeli épület maradványaként áll a palota északi oldalszárnyában a *Zsigmond-kápolna*, amely most a „Szent István vártemplom” nevet viseli és amelyben a magyar szent koronát őrzik. (1771-ben fejezték be építését.)

A Szent György-tértől jobbra, vagyis észak felé a Dunával párhuzamosan

nemes hangulatu utcák vonulnak. Egy-egy emléktábla sűrűn megállítja a vándort. Márványba véselt betűk jelölik meg a magyar történelem nevezetesebb eseményeinek színhelyét. Néhol még állnak a régi falak, amelyek nagy időket láttak. Oly kapuboltokat, oly donjonokat, oly oszlopokat, pilasztereket, vasrácsos ablakokat, oly építészeti díszeket pillantunk meg, amelyeket ma már csak régi metszeteken lehet látni.

Az Uri-utcában van a Kapisztrán Jánosról elnevezett *helyőrségi templom*, amelynek alapját még 1259-ben vetették meg. A középkori céhek temploma volt hosszú ideig és Mária Magdolnáról volt elnevezve. A XVIII. században egészen átépítették.

A Szent György-tértől kigyózó utcákat egy-egy tér öble szakítja meg. A Disz-téren áll Zala György budavári honvédszobra, amely a Buda várát 1849-ben visszafoglaló magyar honvédek emlékét őrzi. A Szentháromság-téren áll az ódon Szentháromság-szobor.

A Szentháromság-téren emelkedik Budapest egyik legérdekesebb építészeti emléke: a *Mátyás-templom*. Ezen a néven ismeri a főváros egész népe; hi-

Mátyás király kutja

vatalos neve: a Boldogasszonyról elnevezett koronázó templom. Ezt a góthikus stíli templomot még a XIII. században IV. Béla király korában kezdték építeni. Nyolcvan méter magas déli tornyát Mátyás király 1470-ben újra építette. Mai restaurált alakja híven követi a templom eredeti elrendezését és a XIV.—XV. századból való számos góthikus maradvány felhasználásával készült a zseniális Schulek Frigyes építőművész tervei szerint.

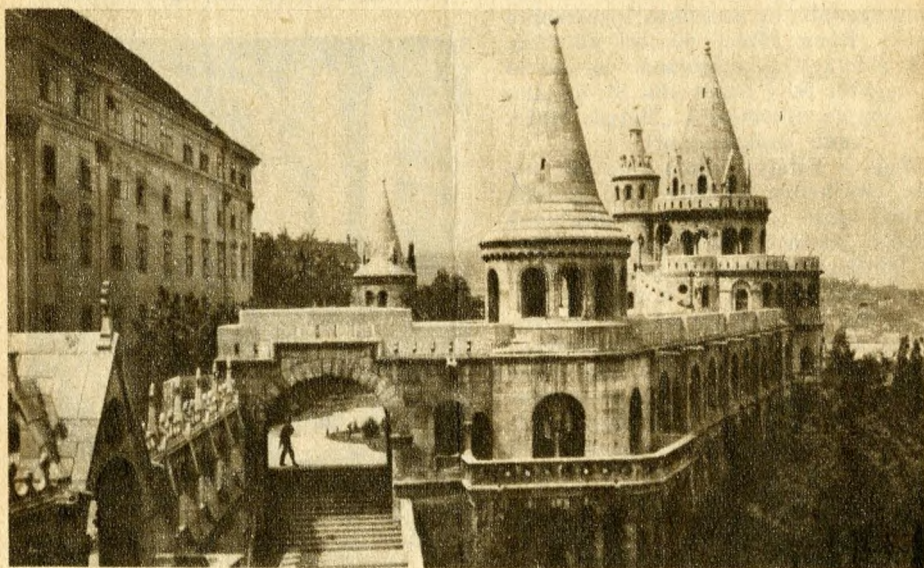
A Mátyás-templomnak a Duna felé eső lejtőjén emelkedik Schulek Frigyesnek, a templom restaurálójának hatalmas építészeti remekműve: a *Halászbástya*. A középkori magyar építészeti stílusok szerencsés keverésével épült ez a lépcsős terrasz, amely mint valami kőből emelt történelmi fantázia elragad minden nézőt és egyszersmind szemléltető oktatást ad a magyar építészeti stílusok multjáról. A Halászbástyát modernbb mesterektől származó szobrok is díszítik, köztük Stróbl Alajos Szent István-szobra.

Érdekes a *jezsuitalépcső*, amely a Szentháromság-térről az Albrecht-utra visz le és ódon hangulatával beilleszkedik a környék levegőjébe.

A modernbb épületek közül a *pénzügyminisztérium* új épülete és a gyönyörű *Állami Levéltár* (az Ország-ház-utcában) vonják magukra a modernbb magyar építéstílusok iránt érdeklődők figyelmét.

A Mátyás-térről kis utcák vezetnek a budai *bástya-sétányra*, ahonnan egyszerű kilátás nyílik a Vár alatt fekvő Vizivárosra és a környező budai hegyek tájképi szépségeire, csinos és egyre jobban kiépülő villatelepekre. Aki szép, napfényes időben járt valaha itt, nem felejtí el soha e látványt, amely ugyszólván a város szívéből nyílik Budapest környékére.

A pesti ember szereti a csöndes, hangulatos budai utcákat, amelyek közt a világvárosi zaj után megpihenhetnek az idegei. Hellyel-közzel egy-egy kis vendéglő csábítgatja a szomjasokat, akik szeretik a jó bort. A terület kávéházai is halkak, szinte idegcsillapítók és a legizgalmasabb játék, amely ott folyik, a dominó. A kis cukrászdákban pedig valamely csöndes sarokban fiatal pár vonul meg; ide bujtatták el nagy szerelmüket és boldogok, ha megérintetik egymást kezét, mialatt a cukros, habos süteményekhez nyulnak.

Halászbástya